

Projekt „Czy te oczy mogą kłamać”

Zajęcia realizowane metodą przewodniego tekstu

Cel główny:

Rozszerzenie wiedzy na temat mechanizmu widzenia.

Treści kształcenia zajęć interdyscyplinarnych:

Fizyka:

- Rozchodzenie się światła.
- Światło białe jako mieszanina barw.
- Światło jednobarwne.
- Zjawisko odbicia i rozproszenia światła.
- Zjawisko załamania światła.
- Powstawanie obrazów w soczewkach.
- Widzenie barwne.
- Powstawanie obrazów w oku.
- Odległość dobrego widzenia.
- Korygowanie wad wzroku.
- Złudzenia optyczne.

Biologia:

- Powstawanie obrazów w oku.
- Powstawanie i korygowanie wad wzroku.
- Higiena narządu wzroku.

Informatyka:

- Wyszukiwanie informacji na określony temat.
- Porządkowanie i gromadzenie informacji.
- Zasady tworzenia prezentacji multimedialnych.

Formy pracy: praca indywidualna, praca w grupach.

Adresaci projektu: uczniowie klas III.

Czas realizacji: 1 miesiąc.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- opíše właściwości światła,
- opíše zjawisko odbicia światła,
- opíše zjawisko rozpraszania światła,
- opíše zjawisko załamania światła,
- rozróżni rodzaje soczewek,
- dokona obserwacji skupiania wiązki równoległej w ognisku soczewki skupiającej,
- zaobserwuje rozpraszanie wiązki równoległej przez soczewkę rozpraszającą,
- opíše bieg promieni przechodzących przez soczewkę skupiającą i rozpraszającą, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej,
- poda definicję zdolności skupiającej i wyrazi ją w odpowiedniej jednostce,
- wymieni trzy przykłady wykorzystania soczewek w przedmiotach codziennego użytku,
- skonstruuje obrazy wytworzone przez soczewki,
- rozróżni rodzaje obrazów otrzymywanych w soczewkach,
- przestawi związek pomiędzy położeniem przedmiotu a rodzajem obrazu,
- opíše powstawanie obrazów w oku,
- wyjaśni pojęcie krótkowzroczności i dalekowzroczności oraz opíše rolę soczewek w ich korygowaniu,
- opíše światło białe, jako mieszaninę fal o różnych długościach,
- opíše światło laserowe jako monochromatyczne,
- wyjaśni mechanizm widzenia przedmiotów o różnych kolorach,
- wyjaśni mechanizm powstawania obrazu,
- przeprowadzi doświadczenie na obecność plamki ślepej (doświadczenie Mariotte'a),
- przeprowadzi doświadczenie na obuoczną rywalizację,
- wymieni co najmniej trzy wady wzroku,
- poda przyczyny i objawy powstawania co najmniej trzech wad wzroku,
- wyjaśni sposoby korygowania wad wzroku,
- poda co najmniej pięć zasad higieny narządu wzroku.

Faza I – informacje

Pytania prowadzące:

- Co to jest światło?
- Jak rozchodzi się światło?
- Na czym polega zjawisko odbicia światła?
- Na czym polega zjawisko rozproszenia światła?
- Na czym polega zjawisko załamania światła?
- Na czym polega mechanizm widzenia?

Człowiek - najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Jak powstaje obraz w oku?
- Jak zachowują się promienie świetlne przy przejściu przez soczewki?
- Na czym polega krótkowzroczność?
- Na czym polega dalekowzroczność?
- Jakie są przyczyny wad wzroku?
- Jak korygujemy wady wzroku?
- Od czego zależy zdolność skupiająca soczewki?
- W jaki sposób i za pomocą jakich jednostek wyraża się zdolność skupiającą soczewki?
- Jak to się dzieje, że widzimy barwy?
- Jakie doświadczenie można wykonać, aby wykazać istnienie ślepej plamki w oku?
- Jakie doświadczenie można wykonać, aby stwierdzić fakt, że każde oko rejestruje nieco odmienny obraz?
- Jakim złudzeniom optycznym ulegamy?
- Przestrzeganie jakich zasad decyduje o prawidłowym funkcjonowaniu narządu wzroku?

Materiały potrzebne do wykonania zadania praktycznego:

- laptop z oprogramowaniem, interfejs Cobra 4 moduł Optyka – mieszanie barw oraz Figury/złudzenia optyczne, Figury/fizjologia widzenia,
- ława optyczna, soczewki, ekran, źródło światła,
- różne materiały np.: karton papieru, tektura, butelki plastikowe, folia aluminiowa, torba tekstylna, mazaki, itp.,
- plansze przedstawiające złudzenia optyczne,
- kolorowe kredki, źródło światła i kolorowe filtry.

Faza II – planowanie

Pytania prowadzące i wskazówki do wykonania zadania:

- Z jakich źródeł skorzystasz, aby dowiedzieć się, co to jest światło i jakim zjawiskom ono ulega?
- Które elementy budujące oko biorą udział w powstawaniu obrazu?
- Jakie przyrządy i pomoce będą Ci potrzebne, aby zademonstrować zjawisko powstawania obrazu na siatkówce oka?
- Jak zmontować zestaw optyczny, aby otrzymać obraz taki jak powstaje na siatkówce oka?
- Na czym polega wada krótkowzroczności i dalekowzroczności?
- Co należy zmienić w zmontowanym układzie optycznym, aby przedstawić wadę krótkowzroczności i dalekowzroczności?

Człowiek - najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Co musisz zmienić w Twoim zestawie optycznym, aby skorygować wytworzone wady wzroku?
- Które komórki siatkówki oka odpowiadają za widzenie barwne?
- W jaki sposób zademonstrujesz widzenie barw?
- Jak przeprowadzić test na istnienie ślepej plamki?
- Jak doświadczalnie wykażesz obuoczną rywalizację?
- Jakich zasad higieny przestrzegasz w celu zachowania prawidłowego funkcjonowania narządu wzroku?
- Jakich przyrządów/pomocy użyjesz, aby zademonstrować ciekawe złudzenia optyczne?
- W jakim programie wykonasz prezentację multimedialną na temat „Czy te oczy mogą kłamać”?

Wypełnij poniższą tabelę:

nr kol.	Operacja (Czynność)	Wykaz materiałów	Źródło pozyskania	Wykaz narzędzi
1.				
2.				
3.				

Faza III - ustalanie

Po udzieleniu przez ucznia odpowiedzi na wszystkie powyższe pytania należy odbyć z nim rozmowę, w czasie której należy sprawdzić i omówić poprawność udzielonych odpowiedzi, a także zatwierdzić zaproponowany przez niego (lub grupę uczniów) plan czynności. Jeśli warunki techniczne pracowni szkolnej nie pozwolą na wykonanie zaplanowanych przez ucznia (grupę uczniów) czynności lub okaże się, że w prostszy sposób można zrealizować zadanie – należy przekonać ucznia (grupę uczniów), aby przyjął (aby grupa uczniów przyjęła) inne rozwiązanie - korzystniejsze i możliwe do wykonania. (za A. Brejnakiem)

Faza IV – wykonanie

Po uzgodnieniu z uczniem (grupą uczniów) kolejności czynności i warunków wykonania ćwiczenia można zezwolić na przystąpienie do realizacji poszczególnych etapów. (za A. Brejnakiem)

Faza V – sprawdzenie

Kryteria oceny	Smooocena (1 – 5 pkt)	Ocena grupy (1 – 5 pkt)	Ocena nauczyciela (1 – 5 pkt)	RAZEM
Czy źródła, z których korzystano dostarczyły informacji na temat				

Człowiek - najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

światła i wszystkich zjawisk, jakim ono ulega?				
Czy wskazano właściwe elementy oka biorące udział w powstawaniu obrazu?				
Czy wybrano właściwe pomoce i narzędzia do zmontowania zestawu optycznego?				
Czy zmontowany zestaw optyczny demonstrował powstawania obrazu w oku?				
Czy wyczerpująco określono mechanizmy powstawania wad wzroku?				
Czy zademonstrowano wady wzroku?				
Czy zademonstrowano korektę wad wzroku?				
Czy wskazano właściwe elementy siatkówki oka biorące udział w widzeniu barw?				
Czy wyjaśniono i zademonstrowano mechanizm widzenia barw?				
Czy przeprowadzony test wykazał istnienie ślepej plamki?				
Czy przeprowadzone doświadczenie wykazało obuoczną rywalizację?				
Czy demonstracja złudzeń optycznych była ciekawa?				
Czy wymieniono pięć zasad higieny narządu wzroku?				
Czy prezentacja umożliwia zapoznanie się z mechanizmem widzenia i wadami wzroku?				

Maksymalna ilość punktów: **210**

Człowiek - najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Na podstawie łącznej liczby punktów zebranej w tabeli nauczyciel wystawia ocenę końcową według wcześniej przygotowanej skali. Przykładowa skala ocen:

- 210 – 205 pkt. celujący
- 204 – 192 pkt. bardzo dobry
- 191 – 161 pkt. dobry
- 160 – 106 pkt. dostateczny
- 105 – 63 pkt. dopuszczający
- 62 – 0 pkt. niedostateczny

Faza VI – analiza

- Jakie trudności napotkałeś podczas wykonywania zadania?
- Co byś zrobił inaczej, lepiej, gdybyś wykonał to zadanie jeszcze raz?